

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Sabbato an[te] q[ua]rta[m] d[omi]nicam aduentus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

ur pulcritudine gr̄e et p̄tutū et in babylonia ducit. Ideo bñ dicit Prouer. xiiij. Si seros peccatores facit peccatū.

O Uo alij articuli sicut de euāgelio hodierno. scilicet de uisitatioe Marie ad Helisabet. Et de festo uisitatiois.

Sabbato añ q̄rtā dñicam aduentus

H ora est iam

zc. Qui tenet nūc teneat do/ nec de medio fiat. iij. Thef. ij. Si bñ a somno surrexerit tenere qd̄ habeat. iuxta illud: Quilibet nūc teneat zc. Ubi tria sunt considerāda.

P rimo desiderāde passiōis tētio: q̄ tenet scdo continuāde tentionis exhorta/ tētio obseruāde exhor (tio: teneat, atiois cōditio: donec de medio fiat.

D e p̄mo Baruch. iij. Qui tenet eam pueniet ad uitā. De scdo. j. Thef. v. Qd̄ bonū est tenere. et Apo. iij. Tene qd̄ habes. De tertio Lanf. iij. Tenui eū nec dimittā. et Prouer. iij. Tene disciplināz ne dimittas eā: custodi illā qz illa est uita et na. Salutatio. Hora est iā nos zc.

P Ro p̄mo Anmalū s̄t p se corruptio boni. d. no. Aug. xxv. p̄tra Faustū Pctm est factū vl̄ dicitū vl̄ p̄cupitū cōtra legē dei. qd̄libet aut̄ istoz ē positiuū. Cōtra. Anf. ze p̄cep. virgī. et casti. diabolī: ex intentioe p̄bat malū esse corruptioe boni c. Ideo. Rñdet sco. in. ij. di. xxv. Peccatū est corruptio rectitudinis i actu scdo nō aut̄ boni natural̄ nec cuiuscunqz habitus. sed nō intelligo de corruptioe q̄ est mutatio de nō esse ad esse. potest em̄ pctm manere post talē mutatioez iusticie ad esse ad nō esse. sed intelligo corruptioe formal̄ liter. sic p̄uatio dicit formal̄ corruptio sui habitus. Hoc q̄mō pctm est corruptio rectitudinis in actu scdo q̄ opponit illi rectitudini vt p̄uatio habitū. nō qd̄ rectitudinis q̄ inest: qz tūc duo opposita siml̄ iessent. nec q̄ p̄t̄ isuit tali actui. qz act⁹ nō manet vt possit alterari ab opposito i oppositū. s̄ q̄ deberet iesse. Cū aut̄ dicit Aug⁹. Pctm est dicitū zc. dicitū factū z p̄cupitū accipit tanq̄z matiale. s̄ dicitū z factū vt matiale remotū. s̄ p̄cupitū dicit matiale p̄rim: s̄ le

gē dī dī. formal̄. Hec sco. **P** o fūda mento. Dicitur em̄ certe pctōz q̄ nō p̄side/ rat q̄nta bona amittunt z corrūpūt p̄ peccatū. Uñ s̄ pctōrez dicit Arrig. Ergo uide qd̄ agas: sapiens delibērat anteq̄ faciat: sic p̄meditare miser. Qd̄ etiā p̄firmat per illud. ij. phys. Finis in agibilibz sic p̄ca/ piū in speculabilibz. Et certe si pctōz p̄uideret qd̄ p̄ pctm corrūpūt credo q̄ corrige/ ret errore suū. Itē rectū ille est q̄ dicit. Ego sum uia zc. Est aut̄ q̄stio An malū siue pctm zc. Dicitur. Ex q̄ appet q̄ sic tenebre sunt p̄uatio lucis: ita pctm est p̄uatio iusticie siue rectitudinis in actu. Uñ de ip̄s dicit Prouer. ij. Relinquit iter rectū. Qm̄ multi sunt tales rectitudinē iusticie relinquentes: raptōres: usurarij: fornicatores zc. S̄ ar tēdite qm̄ oia tādē rectificabunt. Eccl̄. iij. Uidi sub celo i loco iudicij impietate z i loco iusticie inq̄tate. et dixi i corde meo: iustū z ip̄iū iustificabit dñs. Nūc q̄ uosmet iustificate: rectificate. als non habitabit dñs spūalr in uob. qz nō uenit nisi ubi ē rectitudo iusticie. In figura hui⁹ dicit Esa. x. et in euāge. hodierno Luc. iij. Parate uiam dñi: rectas facite semitas ei⁹. Dis uallis implebit: z ois mōs z coll̄ humiliabit: z cetera. in di. z aspa in vi. pla. z vi. o. ca. sa. dei. Expone Notādo q̄ uia corp̄al̄ red dicit dif ficil̄ ad ambulādū qm̄ nō est recta sed dicit torta: z p̄ p̄funditate uallū z eleuatoez collū z p̄ ip̄i⁹ uie aspiratē. Ut q̄ reddat uia spūal̄ facit vt de⁹ ingrediat corda hūa na: d̄bet rectificari p̄ affectū iusticie. et illa q̄ erāt praua. i. distorta p̄ iusticias fieri dicit recta. Debet etiā amoueri de p̄ssio terrene cupiditatis: et sic uall̄ implebit. et eleuatio mūdane uanitat̄: z sic collis humiliabit. Exēplū de p̄mo in zaheo z mattheo. De scdo in mūdī p̄ncipibz q̄ colla ch̄zo subiecerūt. Debet etiā amoueri aspiras siue iudicatio cordū p̄ mollificationē. et tunc fiunt aspa in uias planas. Exēplū in paulo Act. ix. Et his factis uider ois caro z ois hō cuiuscunqz p̄ditōis sit disposit⁹ salutare dei. i. ch̄m sibi p̄ntē ad saluādū: quē. f. uider in lūine fidel. Sed heu pauci student sic disponi. Eccl̄. j. Peruersi difficile corrigunt: z stultoz ifinit⁹ est nūer⁹

P Ro scdo. Sup̄ d̄ tribz p̄mis zc. Nūc de alijs q̄rtuor zc. Prima ē miseria

Cabbato post dominicā. III.

tenebrarū detentiōis. Per pctm em detru-
debat gen^o hūanū in car^o tenebrosū:
oēs etiā q̄ntūcūq; iusti. Ps. Posuerūt me
in lacu inferiori in tenebrosīs z in ymbra
mortis. Cōtra hāc miseriam venit ch̄s vt
eductoz et liberatoz. Zachar. ix. Tu q̄z in
sanguine testamēti tui emisisti vinctos de
lacu. Cōtra hanc cātar egi. Di. O clavis
dauid (Hūanitas certe ch̄i ch̄uis fuit ad
ap̄tendū regnū celoz z sceptrū dom^o isrl. i.
regia dignitas) q̄ aperis et nemo claudit:
claudis z nemo ap̄it. qz vīez nō est q̄ pos-
sit tue resistere voluntati: veni z educ vīez
ctos de domo carceris seden. in te. z ymbra
mortis. **S**cōda est miseria excecatiōis. et
hec differt a p̄ma. qz p̄ma ē p̄ puatiōez sa-
p̄itētie: hec autē p̄ caligatiōez natural̄ intel-
ligētē. Rho. j. Obscuratū est cor insipēs
eoz. Per pctm q̄ppe excecātū erat genus
hūanū qz recessit a sūma luce. Excecatur
etiā erat amore frenoz declinādo ad aua-
ritia Cōtra hāc miseriam venit ch̄s vt illu-
minatoz. Esa. ix. Ppls q̄ amb. i te. vi. lu.
ma. z c. Illūinavit em ch̄s mūdū i cogni-
tiōe vitas: oīdēs p̄bo z exēplo ip̄alia eē
p̄tēnēda z celestia appetēda. Cōtra hāc
miseriam petit ecclia ad p̄tū dñi di. Dōriēs
splēdor lucē etne in quē vīez (vt h̄. j. pe. j.)
desiderāt angeli. p̄spicere: et sol iusticie il-
luminās. s. creaturas rōnales radijs rectis/
sūnis eq̄tatis z iusticie: z causans diē salu-
tis z grē: veni z illūina seden. in te. z ym-
mortis. **T**ertia est miseria culpabil̄ offen-
siōis. Per pctm em offēdit hō diuinā ma-
iestatē z iurrit ei^o inimiciā. Eccl. xij. A-
tissim^o odio h̄z pctōres. Cōtra hanc venit
ch̄s vt mediatoz: saluatoz: z cōciliatoz.
j. Tim. ij. Un^o ē dei z hoim mediatoz hō
ch̄s x̄sus q̄ dedit seipm in redēptionez p̄
oibz. Cōtra hāc igit̄ petit ecclia aduentū
dñi vt saluet hoim vīēdo z reconciliādo
hoim cū deo di. O rex gētū z desidera-
tus eaz: lapis sc̄p angularis qui fac̄ vt r̄p
vñū vīēdo. s. vtrūq; pplm. iuxta illd̄ Ro.
xij. Vultū vñū corp^o sum^o i ch̄o. veni sal-
bo. quē de li. formasti. **Q**uarta est mise-
ria sp̄ual̄ debilitas siue debilitatiōis. Per
pctm em debilitat hō ad bonū. Jo dr̄ ps.
Vifere mei dñe qm̄ ifirm^o sū. Cōtra hāc
venit ch̄s vt fortificatoz z cōsolatoz qui
pro co z roboratiōe nra p̄pūū corp^o dedit in

cibū. Joā. vj. Caro mea vere ē cib. Con-
tra hāc igit̄ petit ecclia aduentū dñi vt no-
biscū sit nos reficiēdo tāq; viaticū nre pe-
grinatiōis nos cōducēdo vsq; ad mōtem
eterne salutis. di. O emanuel. i. nobiscū de-
us: rex z legifer n̄r. Jaco. iij. Un^o ē legis-
latoz iudex q̄ p̄dere pōt z liberare: expe-
ctatio gētū z saluatoz eaz: veni ad saluā-
dū nos dñe de^o n̄r. **A**lter in quā z nobis
dat^o in nre pegrinatiōis sociū: in nre redē-
ptiōis p̄ciū: z in nre refectiōis edulīā qd̄
reuera fortificatiū est. Exēplum narrat
Cesari^o q̄ in ciuitate Remēdi miles qd̄ā
cōsobrinā suā z cubinā hēbat cui tāto con-
glutinat^o fuit amore vt nec admonitiōe
nec excoicatiōe nec aliq̄ hūmana p̄cūdiā
vellet ab ea separi. tandē tact^o ifirmitate:
timore mortis vocauit sacerdotē: cui cū la-
chrymis p̄fessus ē. Quē cū sacerdos mo-
neret illā p̄sonā a se amouere: r̄ndit. Dñe
nō possum. Vilitate itaq; in sua obstinātiōe
p̄seueratē: sacerdos recessit cum corp̄e dñi
qd̄ seclū ad cōicādū militē attulerat. Exē-
plum autē de domo: occurrit b̄tus Bernar-
dus infrogās eū q̄re infirmū nō cōicasset
Lautaz q̄ intelligēs: ait sacerdoti. Reuer-
tere mecum ad infirmū. Cū autē reueri fuis-
sent: vir setūs militi tā morturo ca q̄ salu-
tis erat s̄asit. Ille autē in oibz obedientiā
p̄misit p̄terq; in tā p̄dicto casu. Tūc ait vir
sctūs. Nunqd̄ doles qz volūtatē resistē-
di nō habes: R̄ndit ille. valde doleo dñe.
Quo audis abbas ait sacerdoti vt corp^o
dñi daret infirmo. Vira res: statim vt sal-
uatoz intravit: salus facta est huic domui.
Ab illa em hora p̄fecte odire cepit quā il-
licite amauerat. Ait autē: S̄ias ago deo q̄
me libauit: qz mō libenti^o diabolū videre
q̄ illā. sicq; i bōa z fessioe z zcritōe migra-
uit ad dñm/ sp̄ual̄ fortificat^o tali viatico
Nec mirz si ex dñi p̄ntia fortificat^o aia. qm̄
vt dr̄ ps. Dñs fortis z potēs z c.

Pro tertio. **A**ssistēz c. Vultū ḡtū
mere debet ne remaneat in cecita-
te: debilitate z infirmitate vīa: cū habeat
tis medicū tāpotētē z benignū. Rex dic.
Luēt^o mortis nō est ipurādus ei q̄ diligēs
fuit. ff. de offi. p̄sdis. l. illicitas. §. sicut. z
sufficit diligētia h̄ie quā p̄t. xlvj. dist. c.
vl. Vere diligētia maximā adhibuit me-
dic^o n̄r. Done casū iuxta sup̄dicta de icar^o

cerato ceco et debili q̄ z regis indignatio/
ne incurerat: Liberato illuinoato z regi re/
coiliato p̄ benignissimū medicū filiū re/
gis q̄ et illi dedit strupū fortificatū z p̄/
seruatiū: qm̄ ille māsur? erat in regione
egrotatiua z piculosa: q̄ strupo si voluerit
vri: ab oi morbo z mortis piculo p̄sentabit
O q̄lis strup? O q̄mabil' medic? Ex/
pone z applica zc. Notandū tandē illud
Greg. Seipm̄ iterimit qui p̄cepta medi/
ci obseruare non vult.

Quinta quarta aduentus.

Hora est iam

zc. Gaudete in dño sp̄ Phil
iij. Surgite a somno vt gau/
deatis in dño. Notandū est aut̄ q̄ triplex
est gaudiū. Extremū: internū: z eternum
De p̄mo Job. xj. Gaudiū hypoerite in/
star p̄ucti. De scdo Esa. lxxj. Gaudēs gau/
debo in dño: z exul. ania mea in deo meo
De tertio Jo. xvj. Gaudium vestz nemo
tollet a vobis.

Hora est iam zc.

Pro p̄mo. An auersio sit maḡ de ra/
tione pcti q̄ p̄uersio: Q̄, nō. qz si sic:
quō p̄nt pctā mō. Alia specie distingui: cū
auersio in oibz sit eiusdē rōnis. Contra.
Carētia rectitudinis in q̄ p̄sistit formāl' rō
pcti est inordinatio voluntas p̄ quā a fine
auertit. Rūdet Sco. i. ij. di. xxxv. Auersio
a fine vltimo potest intelligi dupl'r: fo.
maliter z virtual'. Formāl' aut̄ contrarie
vel negatiue. Contrarie: si voluntas nolit il
lū fine: et tale nolle est odire. Negatiue: si
nō velit cū deberet velle: et tale nō velle ē
omittere illud p̄ceptū. Diuiges dñm dñz
rūū zc. Virtual' aut̄ qm̄ aliqd est necessa/
riū ad p̄sequēdū finē vltimū: voluntas auer/
sa ab illo p̄ual' a fine auertit. P̄ua auer/
sio. i. formalis finē se ē eiusdē rōnis: nec in/
cludit formāl' in q̄libet pctō. Est em̄ odi/
um dei spectale pctm̄, et etiā omissio illi p̄/
cepti Diliges dñm deū tuuz. est etiā sp̄ale
pctm̄. Scda autē auersio. i. virtualis cōis
est oi pctō mortali: qz i oi tali voluntas ior/
dinate se bz resp̄ctū alicui' necessarij ad
finē. Vñ est aut̄ illō necessariū: Dico q̄ a
volūtate diuina p̄cipere nō ab alio syllo gi

imo pratico. Sic em̄ nō oportz q̄re mo/
rale p̄hoz doctrina. sed p̄cepta dei in scri/
ptura. Hec Sco. Pro sūdānto. Vñ
perāda ē multū pctōis fatustas relinq̄/
tis bonū infinitū p̄pter sensuales delicias
aut sp̄ales diuitias. imo qd̄ pct? ē ipm̄ deū
p̄sequēz p̄t̄ breuissimas vanitate. Nā vt
ait Arriger? Et iterū toto ch̄is crucifi/
git orbe. Et itez patit̄ dira flagella deus
vix p̄t̄ pctā ip̄oz. Quid igit faciendum
Audi Sene. ad Lu. Vicia sine mō sine fi
ne p̄sequē. Nā illis qz nec finis ē neqz mo/
dus. Et h̄ vtiqz qz a vero bono auertunt
Sed q̄stio ē An auersio zc. Dic rñ. vt s.
Et q̄ sequit̄ q̄ si relinq̄s dei p̄cepta a deo
te auertz z ad diabolu currz, tō radē cū di/
abolo in isernū deiciēz. Vñ Eccl. v. Ve
vob̄ ip̄ij qdē zc. In mal' iustione erit ps
via. et Esa. j. Ve gēti peccatrici. z Dat.
xj. Ve tibi corozaim zc. et Amos. v. Dic
dñs exercitū dñator: in oibz plateis plā/
ctus: et i cūctz q̄ foris sūt dicet ve ye. Fac
inuectiuas. Miseri pctōres recedite a di/
abolo z ad deū cōuertimī. Sagrite q̄ de
cetero ad diuioz mādatoz ipletionē: z sic
p̄fūdet̄ diabolu q̄ vos nitit̄ impedire. Fi
gura Aue. xxj. Cū Seon rex amorreozū
noller filios isrl' p̄mittere transire p̄ fines
vrbū suaz: filij isrl' irati dato plio z regē
obtinuerūt zc. Vide. Sp̄ual' seon interp̄
taf elac? z sūt diabolu. Filij isrl' sunt fide
les volētes ire ad vitā repromissā: q̄ etiā
p̄mittūt nihil velle de rebz diaboli tāgere
Nō in baptismo renūciant op̄ibz factz auer/
sio nō obstante: diabolus cū exercitu ten
rationū conat̄ eos impedire z detinere ea
ptiuos. sed tunc ascendere oportet in iasa
qd̄ interp̄taf mandatū adimpletio: p̄ quā
notaf charitas. i. Tim. i. Finis p̄cepti est
charitas. Vbi em̄ p̄sternit̄ diabolu z exerci/
tus eius. Cassiodor' sup̄ ps. Charitas ē
mors criminū: vita pugnantium.

Pro scdo. Super euangelio hodie
no duo sunt consideranda. scz inter/
rogatio ponderanda: et responsio memo/
randa. In hoc sermone de primo dicen/
dum: et de secudo post meridiē. Sicut er/
go habetur in euangelio Joān. j. Dixerūt
iudei ab hierosolymis sacerdotes et leuiti/
tas vt interrogarent eū. Tu quis es? He
lias es tu? Prop̄eta es tu? Et iterum.